

культура

№ 28
2011

і життя

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО > с. 5

ЗІ ЛЬВОВА З ЛЮБОВ'Ю

МУЗИКА > с. 7

**ЯСКРАВИЙ ФІНАЛ
КОНЦЕРТНОГО СЕЗОНУ**

ТЕАТР > с. 10

ТЕАТРАЛЬНА «НІМФА»

с. 8-9

ЕТНОВИКЛИК СТИХІЇ

IV міжнародний екокультурний фестиваль «Трипільське коло-2011»

4 820100 930016

Михайло Кулиняк,

міністр культури України

Мистецтво існує не для паплюження людини, а для її порятунку і підтримки за важких обставин.

Олександр Довженко

ШАНОВНІ ДРУЗИ!

Цьогоріч Міністерство культури разом із Національною телекомпанією України та Національною кіностудією художніх фільмів імені Олександра Довженка започатковує проект «Кіноспадщина України» – на Першому Національному телеканалі, – присвячений двадцятій річниці Незалежності України. Він здійснюється в рамках ініціативи Президента України Віктора Януковича щодо популяризації українського кінематографа.

Ми розпочинаємо цю акцію, щоби молоде покоління знало наші надбання, розуміло, який в нашої держави великий потенціал і що ми впевнені у собі. Сьогодні збільшується фінансування кіновиробництва, національні студії звільняються від сплати податків на землю – все це дає можливість нарощувати обсяги кіновиробництва, разом із тим ми повинні пам'ятати і наші традиції. Згадайте ці імена – Володимир Довгань, Карен Геворкян, Григорій Кохан, Віктор Іванов, Юрій Ілленко, Микола Мащенко, Роман Балаян, Іван Миколайчук... Разом із Олександром Довженком та Сергієм Параджановим вони здобували світову славу українському кінематографу.

Ці прізвища мало що говорять сучасній молоді, яка виросла переважно на голлівудських фільмах. Завдяки проекту «Кіноспадщина України» глядачі не лише зможуть подивитися роботи цих режисерів, а й більше дізнатися про історію зйомок стрічок.

Нині часто можна почути твердження про те, що українське кіно померло, або риторичні запитання критиків на кшталт – чи має якесь реалістичне майбутнє кіноіндустрія в нашій державі. Однак кінематограф – це мистецтво, яке не може вмерти, бо існує доти, доки є про що говорити, доки виникають важливі національні, соціальні питання, які потребують осмислення. В українському кінематографі пульсує українська душа. Він став невід'ємною частиною людського культурного самовираження та одним із найпривабливіших видів художньої творчості.

УКРАЇНСЬКЕ КІНО В НОВИХ ПРОЕКТАХ

«Кіноспадщина України на Першому Національному телеканалі» – так називається спільний проект Міністерства культури, Національної телекомпанії України та Національної кіностудії художніх фільмів ім. Олександра Довженка, якому була присвячена прес-конференція, що відбулася 7 липня у Міністерстві культури.

У прес-конференції взяли участь міністр культури Михайло Кулиняк та президент Національної телекомпанії України Єгор Бенкендорф.

Упродовж серпня та вересня 2011 року Перший Національний телеканал транслюватиме найкращі фільми кіностудії ім. Олександра Довженка. «Це фільми, які добре знайомі старшому поколінню, – зауважив Єгор Бенкендорф. – Вони завоювали міжнародне визнання, і я сподіваюся, що вони стануть справжнім одкровенням для покоління молодшого».

Михайло Кулиняк наголосив, що одне з головних завдань проекту – повернути українському кінематографу заслужену славу. Міністр підкреслив, що сьогодні українське кіновиробництво отримує суттєву підтримку від держави: це і збільшення фінансування (у 2011 році вітчизняному кінематографу виділено 110 млн гривень), і звільнення національних кіностудій від сплати податків на землю.

Єгор Бенкендорф повідомив, що фільми демонструватимуться у вечірній час, з нічним повтором. Перед демонстрацією картини у студії її представлятимуть відомі режисери, актори, кінокритики та інші діячі культури.

Загалом протягом двох місяців планується показати близько 60 картин.

Оксана ГАЙДУК
Фото Романа РАТУШНОГО

УКРАЇНА НА «СЛОВ'ЯНСЬКОМУ БАЗАРІ»

Ось уже 20 років поспіль у білоруському місті Вітебськ у Літньому Амфітеатрі проходить популярний міжнародний фестиваль «Слов'янський базар». З нагоди ювілею на урочисту церемонію відкриття цього року злетілися найпопулярніші російські, українські й навіть зарубіжні зірки.

Українську делегацію, яка є багаторічним учасником «Слов'янського базару» у Вітебську, очолив міністр культури Михайло Кулиняк.

У рамках ювілейного фестивалю традиційно проводять Дні майстрів мистецтв Білорусі,

Росії та України. День майстрів мистецтв України відбувся 11 липня на головній сцені «Слов'янського базару» з концертною програмою митців України «Український сувенір».

У Вітебську Михайло Кулиняк зазначив, що на цьогорічному фестивалі Україна презентує мистецтво як відомих українських зірок, так і молодих талановитих артистів.

«Україна використовує майданчик «Слов'янського базару» для того, щоб вести промоцію своїх артистів, щоб їх впізнавали не тільки в Україні, а й за її межами. Наше міністерство намагається повною мірою використовувати формат, який йому надають організатори фестивалю для презентації українського мистецтва», – наголосив міністр.

За словами режисера програми, народного артиста України Анатолія Солов'яненка, цьогоріч Україна представить різнобарвний спектр вітчизняної естради через представників різних поколінь. Молоде покоління презентуватимуть доволі цікаві виконавці: Олексій Матіас, Євген Анішко, Надія Майстренко, Анна Азарова; старше – Наталя Бучинська, дует «Світязь», дует братів Петра та Павла Приймаків. А завершать цей різнобарвний співочий калейдоскоп народні артисти України Іво Бобул та Микола Гнатюк.

У Міжнародному конкурсі виконавців естрадної пісні «Вітебськ-2011» Україну представлять артист Донецького українського музично-драматичного театру Володимир Квасниця (на знімку).

Оксана ГАЙДУК

«БОГОМАТІР» В УЖГОРОДІ

У великому залі Закарпатського обласного художнього музею ім. Йосипа Бокшая відкрилася виставка сучасного угорського мистецтва під загальною назвою «Богоматір». Свої бачення та відчуття ужгородській публіці демонструють угорські скульптори та живописці.

Двадцять шість митців, твори яких презентувалися на виставці «Богородиця» в галереї Будапешту Forrás, черпали натхнення з різних джерел.

На підтримку провідної ідеї експозиції Закарпатський

художній музей спільно з творчою інтелігенцією доповнив виставку творами зі збірки музею. Зусиллями співробітників художнього музею та провідних митців Закарпаття публіці представлено розширену експозицію під загальною назвою «Богородичні мотиви у творчості відомих закарпатських художників, скульпторів, майстрів декоративно-ужиткового мистецтва ХХ століття».

Виставка подорожуватиме сімома країнами карпатського басейну, двадцятьма містами. Вона є спільною акцією Закарпатського обласного художнього музею ім. Йосипа Бокшая та будапештської галереї Forrás.

Яна ЛЕВИЦЬКА

«АТМАСФЕРА» ПРЕДСТАВИЛА ПОЛЯКАМ НОВИЙ АЛЬБОМ «INTEGRO»

Відомий український етногурт «АтмАсфера» впродовж місяця гастролював Польщею, де презентував полякам свій новий альбом «INTEGRO». Як повідомила порталу «Культура» менеджер гурту Аріна Шадій, «атми» відіграли 14 концертів, побували майже в усіх воєводствах, «INTEGRO» взяли в ротацию провідні польські радіостанції.

Найяскравіші концерти туру відбулися у Вроцлаві та Кракові. Енергетика на обох концертах зашкалювала, глядачі з перших нот підтримували музикантів, співали та танцювали разом із ними.

У Сандомирі «АтмАсфера» виступала в рамках відзначення стародавнього дохристиянського свята Wianki. На площі біля мурів старого міста зібралося кілька тисяч людей. Фани довго не відпускали музикантів, влаштували їм прогулянку нічним містом. У Жешуві організатори провели музикантам екскурсію найпопулярнішим туристичним маршрутом – «Жешувськими підземеллями». Хлопцям особливо запам'яталися пластикові скелети та раритетна стародавня зброя. Єдине, чого не вистачало – справжніх смолоскипів замість лампочок.

У Познані «АтмАсфера» грала вперше. В залі зібралася поважна публіка, гуртові передувала серйозна академічна музика та виступи знаних у Польщі джазменів. Уже на третій композиції люди запально танцювали біля сцени! На додачу, наприкінці концерту до «АтмАсфери» підійшли фани з польського Вудстоку і десь на півгодини влаштували автограф- та фотосесію. Так що перший концерт у новому для етногурту місті вдався на славу. Найтриваліші виступи відбулися в Лодзі та Катовіце – після двогодинної програми «АтмАсферу» ще тричі викликали на «біс».

Відігравши промоційні концерти в Польщі, музиканти повернулися в Україну на запрошення фестивалю «Трипільське коло-2011».

Портал «Культура»

ІМЕНІ ПЕТРА ЧАЙКОВСЬКОГО

У Росії завершився XVI Міжнародний конкурс імені Петра Чайковського. Одне з найпрестижніших музичних змагань у світі цього року проходило одразу у двох містах – Москві та Санкт-Петербурзі. Авторитетне журі очолював відомий диригент, народний артист Росії Валерій Гергієв.

Музиканти з 25-ти країн виборювали першість за чотирма номінаціями. Після попереднього відбору до конкурсного марафону було допущено 30 піаністів, 27 скрипалів, 25 віолончелістів і 40 співаків.

Україну представляли: Олександр Романовський (фортепіано), Олексій Семенов (скрипка) й співаки Вероніка Коваль, Андрій Гонюков, Віктор Коротич і Вадим Чернігівський.

Молодий піаніст із Одеси Олександр Романовський отримав Четверту премію і спеціальний приз Володимира Крайнева. Разом із ним фіналістами турніру за фахом «фортепіано» були: Сенг Чжин Чо і Йол Юм Сол із Кореї та представники Росії Олексій Чернов і Даниїл Трифонов. Останній і став переможцем – володарем Першої премії і Золотої медалі.

КЕРАМІКА – АКТУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО

14 липня 2011 року о 16 годині в Національному музеї українського народного декоративного мистецтва відкриється ювілейна виставка «Віра Томашевська. Кераміка» відомої київської художниці, члена Національної спілки художників України.

Як розповіла порталу «Культура» співробітниця музею Галина Безкоровайна, художниця працює з глиною та різнокольоровими поливами. Майстриня прикріплює на полотні, зазвичай впритул одна до одної, об'ємні керамічні деталі, виразні у своїй лаконічності, іноді ювелірної витонченості. Створюючи декоративні панно, мисткиня наповнює кожен сюжет захопливою оповіддю на хвилюючі автора теми: природні стихії, казкові міста, гори та ріки, птахи та квіти, або просто декоративні кольорові композиції. Особливе місце у творчості художниці займають композиції на релігійну тематику.

Керамічний світ Віри Томашевської насичений абсолютною гармонійною довершеністю, захоплює щедрістю та розмаїттям, радістю та гармонією, зрештою, просто красою.

Виставка працюватиме до 29 липня 2011 року.

Адреса музею: вул. Лаврська, 5, корпус 29

Телефон для довідок: 280-58-12

Портал «Культура»

ВІЧНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ

В історико-етнографічному музеї «Бойківщина» міста Самбір Львівської області представлені дві масш-

табні виставки – «Дивосвіт» Марії Приймаченко та «Чорнобильська трагедія» у пастелях Лесі та Євгена Безнісків.

Ці дві експозиції не випадково одночасно презентуються у виставкових залах музею: народний художник, лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка Марія

Приймаченко прожила з родиною все своє життя в селі Болотня на Київщині, розташованому в 30-кілометровій зоні Чорнобиля. Її доля, як і доля її односельців, зазнала атомного лиха, і все це смутком і болем вилилось у картинах того часу, на яких мисткиня зображувала відлуння тих подій.

Майже всі твори Марія Приймаченко створила на рідній поліській землі. Одна з улюблених тем – космічна тематика. А який чарівний сад із дивовижними деревами розквітає в роботах мисткині. А ще неповторно фантастично відтворені тварини, до яких у Марії Оксентівни було особливе ставлення.

Серія пастелей Євгена і Лесі Безнісків зародилася в чорнобильській зоні. Побували вони у «зоні лиха» разом. Так створилася нова група творів із відбитком трагедії і з вірою в завтрашній день, яка тривожить, хвилює, але вселяє надію на краще майбуття стражденного українського народу.

Галина МАРТИНОВИЧ-ЧИП

«СЕСТРИ ТЕЛЬНЮК» ПРЕЗЕНТУЮТЬ ЖИВОПИС УКРАЇНЦЯ З КАНАДИ

Із 12 липня і до кінця місяця у львівській галереї «Зелена канапа» відбуватиметься персональна виставка живопису Ігоря Поліщук

«Над нами небо!», яка свого часу була частиною однойменного проєкту, що відбувся в 2005 році у 8-ми містах США і Канади.

Як повідомили порталу «Культура» організатори, «Над нами небо!» – це рядок із пісні «Небо» відомого київського дуєту «Сестри Тельнюк», які, власне, і є авторами і учасниками цієї культурної ініціативи. За їх словами, «Над нами небо!» – це драматургія музики і слів у живописі. Проект, робота над котрим тривала більш ніж два роки, – це унікальне дійство, на якому вишукані музично-поетичні композиції можна не лише почути, а й побачити...

Саме відчувши музику і поезію, перетворюючи звуки й тексти в кольори та образи, створив візуальну частину проєкту Ігор Поліщук.

Ігор Поліщук – молодий (1974 р.н.) митець, колишній львів'янин, що отримав освіту в Львівському коледжі ім. І. Труша і Львівській академії мистецтв з 2000 року живе в Канаді. Він проводить активну творчу і виставкову діяльність. Його можна вважати представником української творчої діаспори в Канаді.

МІЖНАРОДНА ОЛІМПІАДА МИСТЕЦТВ У ПІВДЕННІЙ ПАЛЬМІРІ

Із 10 до 14 липня в Одесі вперше проходила Міжнародна олімпіада мистецтв. Програма змагань була поділена на три блоки: мистецтво танцю, мистецтво вокалу, декоративно-прикладне мистецтво. В перший день відбулися турніри з Belly-Dance, що включають класичні танці, народно-фольклорні, шоу трайбл, імпровізацію. Протягом кількох днів 51 танцювальний клуб виборював першість у змаганнях за Кубки України з танцювального шоу та диско. Були представлені різні напрями: від степу та балету до хіп-хопу та брейк-дансу.

За результатами змагань буде сформована збірна команда, яка представлятиме Україну на чемпіонаті світу з танців у Німеччині.

У рамках олімпіади відбувся і Міжнародний фестиваль вокалу, де змагались виконавці естрадних та народних пісень. Окрім того, пройшов конкурс декоративно-прикладного мистецтва «Наша планета», в якому взяли участь представники 38 країн світу. Організатори олімпіади також провели аукціон, кошти від якого підуть на допомогу дітям-сиротам.

Завершальним акордом п'яти мистецьких днів в Одесі став гала-концерт, на якому танцюристи й вокалісти різних напрямів представили свої найкращі номери.

Яна ЛЕВИЦЬКА

БЕЗСМЕРТНИЙ ФІГАРО

Київський ТЮГ на Липках знову звернувся до невмирущої комедії П'єра-Огюстена Бомарше «Шалений день, або Одруження Фігаро». Театри пам'ятають виставу під назвою «Фігаро», яка користувалася популярністю у глядачів і була в репертуарі театру понад десять років тому. В новій редакції режисер-постановник – художній керівник театру, народний артист України Віктор Гирич змінив назву, тепер спектакль називатиметься «Шалений день», і ввів нових виконавців. Зокрема, заслужена артистка України Анжеліка Гирич, яка в попередній виставі грала Сюзанну, тепер виконуватиме роль Графині. Роль Фігаро по черзі гратимуть Валентин Томусяк та Денис Гранчак.

Сценографію здійснив заслужений діяч мистецтв України Михайло Френкель, художник по костюмах – Костянтин Кравець, хореографія – заслуженої артистки України Алли Рубіної.

Цією прем'єрною виставою колектив театру закрив свій творчий сезон. Ті глядачі, які не встигли побачити, як вирішують конфлікт Фігаро та Графа Альмавіви на сцені Київського ТЮГу, подивляться на це вже в новому театральному сезоні.

«ЯЛТИНСЬКЕ ЛІТО-2011»

Сонячний Крим приймав десятий міжнародний фестиваль – «Ялтинське літо-2011».

Продемонструвати свою майстерність на конкурс мистецтв приїхали близько 200 артистів із різних регіонів України та Росії. Впродовж кількох днів змагання творчих колективів, ансамблів, студій, що представляють різні види мистецтва, оцінювало вимогливе журі, у складі його були провідні майстри мистецтв: народний артист України, професор Олексій Гуляницький, народні артисти Росії Борис Амбалов та Віктор Моїсеев, заслужений діяч естрадного мистецтва України Леонід Дехтяренко, заслужений артист України Кирило Боровський, заслужений діяч мистецтв України Микола Кропін, заслужений працівник культури України Людмила Корольова.

Гран-прі фестивалю отримали народний оркестр «Садко» (м. Севастополь) та ялтинський цирк «Парад надій» (керівник – заслужений працівник культури Надія Стародуб).

Яна ЛЕВИЦЬКА

Хто у черзі за славою?

Оголошено шорт-лист Премії PinchukArtCentre 2011

На початку липня було офіційно названо імена 20 художників-номінантів на Премію PinchukArtCentre у 2011 році

Із поданих більш ніж 1000 заявок із усіх регіонів України незалежні експерти обрали 20 потенційних претендентів на 100 або 25 тисяч гривень і оплату стажувань у майстернях провідних художників світу. І за результатами своєї роботи констатували зростання професійного рівня української мистецької молоді (адже до участі в конкурсі допускаються вітчизняні творці віком до 35 років).

Нашому видавництву особливо приємно, що до складу незалежного журі увійшла головний редактор журналу «Українська культура» Марія Хрущак.

«Я вірю і впевнена, що українське мистецтво молоде і має надзвичайний потенціал. Цього року для участі в конкурсі за традицією надсилали, здебільшого, живопис і графіку. Але можна сподіватися, що вже в найближчому майбутньому ситуація дещо зміниться й Україна стане учасником світового культурного процесу», – підсумувала власні спостереження пані Марія.

Окрім пана Шнайдера і Марії Хрущак до створеної вперше Експертної комісії увійшли арт-менеджер PinchukArtCentre Бйорн Гельдхоф, художник, директор Інституту

проблем сучасного мистецтва Віктор Сидоренко та художник Павло Маков. За їхнім одногосним твердженням навіть власні номінанти могли дізнатися, чиї прізвища увійшли до шорт-листа, тільки разом із журналістами під час прес-конференції.

Отже, номінантами на Премію PinchukArtCentre 2011 стали як ті, хто брав участь у першому аналогічному заході, так і зовсім незнайомі імена: Андрій Галашин (31 рік, Тернопіль), Данііл Галкін (25 років, Дніпропетровськ), Гамлет Зіньківський (24 роки, Харків), Добриня Іванов (23 роки, Київ), Микита Кадан (28 років, Київ), Жанна Кадирова (30 років, Київ), Тарас Каменної (25 років, с. Високий Харківської області),

Аліна Клейтман (19 років, Харків), Володимир Кузнецов (34 роки, Київ), Лада Наконечна (30 років, Київ), Сергій Петлюк (30 років, Львів), Сергій Радкевич (23 роки, Луцьк), Микола Рідний (26 років, Харків), Степан Рябенко (23 роки, Одеса), Іван Світличний (22 роки, Харків), Олеся Хоменко (30 років, Київ), Микита Шаленний (29 років, Дніпропетровськ), Маша Шубіна (31 рік, Київ), Наташа Шульте (35 років, Одеса) та група Салманов-Корнієнко (Олексій Салманов, 35 років, Київ; Дмитро Корнієнко, 28 років, Київ).

Проекти, схвалені експертами, створюватимуться до осені. Вже 29 жовтня в PinchukArtCentre відкриється виставка робіт претендентів на найбільшу в Східній Європі

ПРИНАГІДНО

Премія PinchukArtCentre – перша в Україні приватна загальнонаціональна премія у сфері мистецтв, метою якої є створення, підтримка й розвиток нового покоління молодих українських художників, які працюють у сфері сучасного мистецтва. Премія встановлюється PinchukArtCentre і присуджується найкращим українським художникам віком до 35 років кожного непарного року, починаючи з 2009-го.

Лауреати першої Премії PinchukArtCentre були визначені в грудні 2009 року. Артем Волокітін став володарем Головної премії, Олексій Салманов і Маша Шубіна – двох Спеціальних премій. Окрім грошової винагороди вони отримали стажування в майстернях всесвітньо відомих художників: Артем Волокітін і Маша Шубіна – в студії Ентоні Гормлі (Antony Gormley) в Лондоні, а Олексій Салманов – у студії Олафура Еліассона (Olafur Eliasson) в Берліні.

мистецьку премію. Прізвища переможців будуть оголошені в кінці року за результатами роботи Експертної ради та... оцінки глядачів. Адже Премія PinchukArtCentre включає ще й «Приз громадськості».

Марія ШВЕЦЬ

Гра у рогатку

У Малій галереї «Мистецького арсеналу» відкрилася виставка Володимира Кузнецова «Відновлювана зброя»

Рогатка – знаряддя не для дітлахів, а справжнє тобі «оружіє пролетаріата». Принаймні в цьому переконаний вже двічі номінант на Премію PinchukArtCentre (цього року його прізвище знову потрапило в шорт-лист) художник Володимир Кузнецов. Знаний як співзасновник групи Р.Е.П. та Художньої Ради. Відомий своєю любов'ю до некомерційних, але з акцентом на соціальну проблематику проектів.

Про те, що саме він планує цього року представити на здобуття найпрестижнішої премії в галузі сучасного мистецтва для української арт-молоді, пан Володимир розповісти відмовився. (У 2009-му це було відео «Коліскова»). А що стосується «Відновлюваної зброї» – ми й неозброєним оком пере-свідчилися: проект справді ну ду-у-уже соціальний і

дотепний. Навіть – аж занадто «ігровий». Два невеличкі зали Малої галереї «Мистецького Арсеналу» поєднують різноманітні рогатки – як на фото, так і дерев'яні різних розмірів. А ще «знаряддя пролетаріату» – булжники, вийняті прямо з бруківки (і на додачу – світлини з місць, де саме раніше вони стирчали). До вищеназваного додаються пофарбована в червоне «гуашшю плакатною» нібито пожежна дошка і телевізор, на якому нон-стоп волає відеоролик: «Ганьба! Ганьба!» А рядок, що біжить, відтворює розмови учасників політичних мітингів.

«Беручи до рук рогатку, предмет, знайомий кожному з дитинства, ти відчиняєш двері у світ, вступаєш у певну спільноту дієвості та непокори. Ця зброя – ніжний символ спротиву системі, вона доступна кожному та проста у виготовленні та використанні. Ніколи не закінчатся її патрони, ніколи не завершаться ресурси для її виготовлення, ніколи не зникнуть друзі, які протистоять агресивним паразитам системи», – читаємо у авторській специфікації до персональної виставки. Може, це й так, але... «Відновлювана зброя» все одно справляє враження надлишковості. Тут або телезайчик зайвий, або рогатки аж ніяк не вписуються в логічний ряд різноманітних знарядь протесту, від текстівок до каменюк. Через відчутну

несумісність компонентів проект виглядає іронічним, здається суцільною «деконструкцією» – висміюванням звичної українцям практики соціального протесту взагалі. «Та ні, що ви!» – ображається, почувши це, сам Володимир Кузнецов. І довго переконує в цілковитій

серйозності свого проекту-дослідження.

Ну, вибачайте. Інколи, як зазначав ще психолог мистецтва Лев Віготський, «форма вбиває зміст». Таке, буває, трапляється і несподівано для митця-автора...

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

ПРИНАГІДНО

Володимир Кузнецов – молодий, але вже добре відомий в Україні, Росії, Європі та США художник, куратор та публіцист. Народився в 1976 році в Луцьку. 1999–2005 – навчався у Львівській Академії Мистецтв (кафедра художнього текстилю). Живе і працює у Києві. Співзасновник художньої групи Р.Е.П. (2004).

Кузнецов віддає перевагу вельми нетрадиційним технікам та матеріалам. З-поміж інших відомих його проектів – вишитий на простирадлах «Щоденник» (2007), перфорований візерунком з української традиційної вишивки автомобіль (VIP Car, 2008), целофанові пакети з принтами-історіями («Чудо», 2009) та перформанс «Коліскова» (2009), під час якого художник їздив уночі київським спальним районом Березняки на машині, на даху якої магнітофон із підсилювачами грав українську коліскову.

Чуття єдиної родини

До 17 липня у приміщенні Національного музею літератури України працює Всеукраїнська виставка образотворчого мистецтва етносів України «Vivat, Україно!» (20-річчю Незалежності України присвячується)

Тридцять вісім авторів вісімнадцяти національностей представили в залах музею понад 180 робіт. Переважно це традиційний живопис, також до уваги відвідувачів і декілька зразків скульптурних творів В. Медведєва та М. Медведєва, С. Тиграняна. Учасниками масштабного проекту стали як імениті художники (Г. Руфф, Г. Гольд,

І. Борохов, Р. Багаутдінов, Г. Мінський), так і зовсім юні таланти (Світлана Гавриленко, Ольга Теуту, Сулейман Ереджепов, Зарема Амет-Уста, Астхик Манукян тощо) з різних куточків України. Зокрема, свій доробок до Києва привезли митці з Автономної Республіки Крим, Харківської, Чернігівської, Одеської, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької і Донецької областей. Звісно, взяли участь у спільному заході й кияни.

– Завдяки «Vivat, Україно!» всі охочі можуть вкотре переконаватися, які чудові художники є в нашій країні, – зазначив на відкритті співорганізатор акції, президент Ради національних товариств України Ілля Левітас. – Хоч

би якої національності були митці, всі ми – українці. Адже ж всі живемо тут і однаково сильно любимо свою чудову країну.

Привітання від міністра культури України Михайла Кулиняка зачитала начальник відділу культури етносів України Любов Зубко. Зокрема, у тексті звернення йшлося про наступне: «Україна – поліетнічна держава. Її культурне розмаїття – це наш скарб. Завдяки високому мистецтву утверджується культура духовності і злагода в Україні».

– Останнім часом стало модно розповідати про contemporary art, – охарактеризувала виставковий проект представник КМДА, мистецтвознавець Ольга Касьян. – Але ми втомилася від гламуру. І на цих стінах на решті бачимо професійний, красивий живопис.

«Vivat, Україно!» – це й справді, за незначними винятками, виставка традиційного малярства, яким так славилася наша країна в усі часи. Підтвердженням слів пана Левітаса, а також голови Київської вірменської спільноти Тиграна Карагезяна і президента Спільноти гагаузів України Дори Арнаут, які теж виступили під час урочистого відкриття експозиції, про єдність всіх національностей, які живуть в Україні, можна вважати спільну тематику робіт. Здебільшого це звичні українські пейзажі та міські ландшафти. Утім, вірменських художників можна відрізнити за традиційно яскравою палітрою та любов'ю до кольору

Руфф Г.В. «Вісники щастя». Із серії «Моя Україна»

гранату – червоного. Євреї не цураються багатотисячолітньої національної малярської традиції, кримські татари – барвистої палітри, що її так любляють...

За словами Іллі Левітаса, у планах організаторів експозиції – видати її каталог. І, таким чином зібравши українських художників різних національностей, надіслати це видання до ЄС. Або ж до ЮНЕСКО. Адже тематичні колективні виставки на кшталт цієї, що триває у Національному музеї літератури, прямо свідчать про рівень виконання Україною положень Конвенції ЮНЕСКО про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження. «Vivat, Україно!» – найкраще свідчення того, як добре ведеться національним культурам удома, в нашій спільній країні.

Марія ШВЕЦЬ

Зі Львова з любов'ю

У Національному музеї Тараса Шевченка відкрилася персональна виставка Ореста Манюка «Барви рідної землі»

Орест Манюк – художник знаний, а для Західної України, можна сказати, знаковий. Не тільки тому, що його творчість є чи не еталонним взірцем так званої «закарпатської школи» з її яскравими кольорами, сміливо-розмашистим мазком пензля та досконалими пейзажами природи Карпат. Разом із художниками Орестом Косарем та Віктором Стогнутом Манюк є ще й «батьком» (згідно офіційним релізам, одним з ініціаторів та організаторів) знаменитого міжнародного пленеру малярства «МАХІМ» у Славську (2007–2010 рр.). А з 2009-го проводить ще й пленери «Золота підкова» по замках Західної України.

Картини, створені впродовж останніх півтора року, більшість із яких побачили світ саме просто неба (адже буквальний переклад терміна «пленер» і є робота художника на повітрі), Манюк і привіз до Києва. За його словами, окремі полотна, аби показати у столиці, довелося позичити в колекціонерів. До речі, «Барви рідної землі» – не перша виставка майстра у місті на Дніпрі, хоча найчастіше він виставляється у Львові, де, власне, народився і живе. А ще творами Манюка милувалися різні міста США, Польщі та інших країн Європи. Його картини зберігаються у приватних колекціях і музеях 35 держав світу. Знай наших!

Причина популярності майстра, який саме напередодні виставки у Музеї Шевченка відзначив 55-річчя, стає зрозумілою, тільки-но бачиш його картини на власні очі. Краєвиди Карпат – усі ці синьо-зелені полонини, гірські стрімкі бурштинові річечки, чи то бузково-засніжені хати краян, помаранчеві заходи сонця тощо – немов живі

Перед грозою. 2008 р.

і струменіють чистим карпатським повітрям, відгукуються щебетом пташок. Замки «Золотої підкови» наводять на спомин про живопис часів романтизму, проте «закарпатська» палітра художника не залишає сумнівів щодо місця та часу створення робіт. А ще краєвиди чимось нагадують живопис... імпресіоністів, бо створені ніби зі світла, тіні й яскравих кольорів. Замки – жовті на заході сонця, оборонні

Вид на Тростяни. 2011 р.

Крим. Південна бухта. 2011 р.

споруди, уквітчані зеленню, немов дівчата віночками... Окрема тема – кримські пейзажі Манюка. Теж написані не з фотографії, а прямо з природи, вони – завдяки знову ж таки улюбленим бузковим, насичено-жовтим, пронизливо-синьо-лазурним фарбам – дивним чином віддають... Карпатами! Що, зрештою, і зрозуміло. Адже точку зору будь-якої людини на світ багато в чому формують її власні вполювання. А настільки закоханого у барви рідного Карпатського краю художника як Орест Манюк, треба ще відшукати.

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Пам'яті видатного джазмена

Національна філармонія України наприкінці концертного сезону запросила до ошатного Колонного залу імені Миколи Лисенка любителів джазу на вечір пам'яті Володимира Симоненка – видатного українського джазмена, справжнього знавця, активного популяризатора і високопрофесійного дослідника цього дивовижного мистецтва. Перед початком концерту у фойє демонструвався фільм «Друзі згадують...»

Такі імпрези на академічній сцені стали вже традиційними, і за це слід подякувати керівництву Національної філармонії – генеральному директорові Дмитру Остапенку, художньому керівникові Володимирі Лукашеву, директору-розпоряднику Олександрі Подольній, директору Колонного залу імені Миколи Лисенка Наталі Молодик і художньому керівникові Колонного залу Олені Зеніній. Усі вони добре знали Володимира Симоненка і зберегли якнайкращі спогади від співпраці й спілкування із цією непересічною людиною.

Володимир Симоненко був учасником і керівником джазових ансамблів і оркестрів, читав лекції про джаз, вів цикл передач «Абетка джазу» на Українському радіо, першим на теренах колишнього СРСР створив антологію «Мелодії джазу» і термінологічний словник «Лексикон джазу», які витримали кілька перевидань і не втратили актуальності й досі, заснував перший в Україні міський джаз-клуб у Києві, відкрив естрадно-джазове відділення в Київському державному музичному училищі (тепер Київський інститут музики) імені Рейнгольда Глієра, і тепер випускні іспити вихованців цього закладу в рамках «Літніх музичних вечорів» у Маріїнському парку так само традиційно присвячуються його пам'яті.

Володимир Симоненко запровадив першу в країні «Джазову філармонію», був фундатором і першим президентом Джазової асоціації України. Як заступник директора Музфонду і директор Центру музичної інформації Спілки композиторів України проводив фестивалі, конкурси, концерти, випускав нотні й книжкові видання.

Упродовж останніх років життя Володимир Симоненко напружено працював над «Українською енциклопедією джазу», яку так і не встиг закінчити. Книжка побачила світ уже після його смерті й дуже швидко стала бібліографічною рідкістю. Це – справжній літопис джазового руху в Україні.

Неможливо охопити усього того, що встиг зробити Володимир Степанович за відпущені йому Богом неповних 58 років. Ясно одне: без нього український джаз як явище не відбувся би.

Немає сумніву, що душа людини живе, допоки жива пам'ять про неї. Тринадцять років сплило вже без Володимира Симоненка на цій землі. І від першого концерту його пам'яті у трагічному 1998-му не пройшло жодного року без такого вечора. У

Київський квартет саксофоністів (зліва направо): Михайло Мимрик, Олег Заремський, Сергій Гданський, Юрій Василевич, Сергій Хмельов (ударні)

них брали участь музиканти з усіх куточків України й зарубіжні джазмени, причому щоразу погоджувалися виступати безкоштовно.

Першим у цьогорічному філармонійному вечорі своє мистецтво демонстрував дитячий джазовий оркестр «Little Band Akademia» Київської дитячої академії мистецтв (керівник – заслужений діяч мистецтв України Віктор Басюк). Цей колектив, який, до слова, був на афішах майже усіх таких концертів, нещодавно відзначив десятирічний ювілей. Талановиті хлопці й дівчата (деяких через малий зріст не було видно за пюпітрами) свінгували по-дорослому й дуже сподобалися публіці.

Друге відділення відкрив фортепіанний дует заслужених діячів мистецтв України В'ячеслава і Тимура Полянських. Як завжди елегантні й професійно бездоганні, вони були у високому сенсі джазово класичні.

Лауреати міжнародних джазових конкурсів і фестивалів Олександр Рукотойников (саксофон) і Сергій Давидов (фортепіано) виконали цілу програму з власних творів. Прослухавши їхню музику, навряд чи хтось

сперечатиметься із думкою, що джаз – це експресія, максимальне напруження емоцій, високоінтелектуальне мистецтво, яке у деяких проявах до порівняння шахом.

Блискуче завершив вечір Київський квартет саксофоністів (керівник – заслужений артист України Юрій Василевич). Яскраво доповнив і збагатив гру цих чудових музикантів степіст Володимир Шпудейко. Сюрпризом для всіх стала участь у виступі славного квартету відомого виконавця на ударних інструментах Сергія Хмельова, який вирішив підтримати благородну місію колег. Він і Володимир Шпудейко влаштували справжнє імпровізоване змагання – такий собі джем-сейшн, – довівши, що джаз можна не тільки грати і співати, а й танцювати.

Захоплена публіка, бурхливо аплодуючи, довго не відпускала артистів. Так поціновувачі джазу отримали нагоду насолодитися улюбленим мистецтвом і шанувати пам'ять людини, яка усе своє життя присвятила розвитку джазу в Україні.

Ольга ГОЛИНСЬКА
Фото Романа РАТУШНОГО

Бандура – джазовий інструмент?

Виступи цього чорнявого молодого красеня мені доводилося чути, коли він іще був студентом Одеської музичної академії імені Антоніни Нежданової (клас бандури Ніни Морозевич). Нині Георгій Матвіїв – лауреат міжнародних академічних і джазових конкурсів, аспірант цього вишу, соліст Одеської філармонії

Георгій вважає бандуру не лише українським народним інструментом, а й джазовим. Сміливо експериментуючи, він відкрив близько двадцяти нових прийомів гри, а оскільки спеціально написаних чи аранжованих джазових творів для бандури годі й шукати, йому довелося стати ще і композитором.

Сьогодні, окрім власних обробок українських народних пісень і дум, Георгій Матвіїв має два записаних диски джазових композицій. Найкращими серед них

є «Осяяння», «Блюз нічного причалу» та «Мрія Роланда», виконані у дуеті з гітаристом Степаном Чигінцевим. Ще цікавішими вийшли композиції на диску «On The Edge»: «Подорож додому», «Прелюдія та fuga», «Мій ангел», де бандура звучить у супроводі гітари та ударних. Третій диск з'явиться вже цього року.

Нещодавно в Одеському музеї сучасного мистецтва Георгій презентував новий відеокліп на основі власної композиції «Wild West Jazz».

Дехто не схильний вітати модерні експерименти музиканта-новатора, вважаючи, що бандурі має бути притаманне лише традиційне звучання. Інші ж захоплюються талановитому митцеві. Георгій ніколи не зрікався народних мелодій і завжди включає їх до концертних програм. Але для нього бандура – ідеальний інструмент, за допомогою якого він висловлює те, що в нього на душі.

Схоже, наша древня бандура, якій тепер доступні твори всіляких музичних стилів, невдовзі набуде неабиякої популярності. І заслуга в цьому певною мірою належатиме Георгію Матвійову.

Станіслав ЗМІЄВСЬКИЙ

Яскравий фінал концертного сезону

Другий сезон камерних імпрез Music-review WEEKEND у галереї Фонду сприяння розвитку мистецтв завершився авторським концертом Євгена Станковича

Будь-яка розмова про творчу особистість – це спроба виявити й ознати той особливий світогляд, який притаманний лише цій людині. Музикознавець Леся Олійник, яка вела заключний вечір другого циклу концертів Music-review WEEKEND, так окреслила «співзвуччя Станковича»: лірика, філософське осмислення та щирість і безпосередність. Заперечити – неможливо. Проте шість опусів, які публіка й сам автор мали змогу послухати, оголили зовні непомітний «нерв Станковича».

У кожному з творів композитор поєднує непоєднуване, знаходить точки дотику між паралельними прямими та примушує чути світ у його невблаганно суперечливій багатомірності. Симфонічність мислення Євгена Станковича навіть у камерних композиціях давно визнана, але щоразу цей «механізм» спрацьовує гранично індивідуально. У чому, власне, і можна було переконаватися.

Відкривала концерт «Українська поема» для скрипки і фортепіано 1997 року, пізніше перекладена автором для камерного оркестру. За фортепіано – Роман Репка, один із найяскравіших київських піаністів, котрий поступово, після тривалого перебування у Китаї, «поновлюється» в графіку столичних музичних подій. Його партнер, скрипаль Дмитро Демидов, – недавній випускник Національної музичної академії України імені Петра Чайковського. Тож виступ молодого музиканта можна назвати якщо не відкриттям (навіть чи це пафосне слово пасує до камерного формату), то щонайменше заявкою на майбутнє.

На початку твору артисти ніби не чують (не буквально, а драматургічно!) один одного, – кожен замкнений у власному, ізольованому світі. Скрипаль веде тему, а піаніст неначе кидас

камінці в стоячу воду (ілюстративний ефект від арпеджованих пасажів насправді неймовірно точний). Згодом вони міняються ролями і, нарешті, оця їхня позірна взаємна нечутливість перероджується у сучасне язичництво – славнозвісні «дикі танці» Станковича, відголоски яких зустрічаємо ледве не в кожному його балеті. Для репризи автор також знаходить небанальне композиційне рішення: чим ближче до фіналу, тим дрібнішими стають початкові теми. Не знаходячи компромісу, підтримки, фактурні шари поступово розкладаються й перетворюються на уривчасте марево.

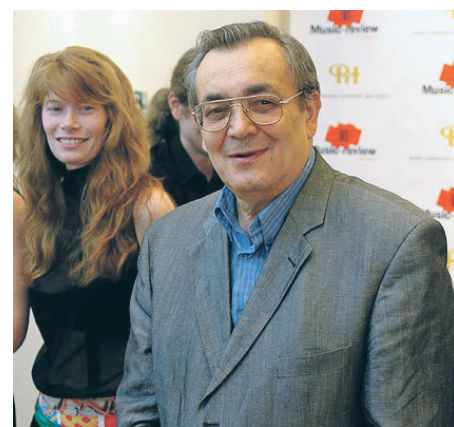
Для драми цілком достатньо двох, але й драма-монолог – теж можлива. Сонату для кларнета соло Євген Станкович написав у 1996 році на замовлення Французького культурного центру. Нині у Фонді сприяння розвитку мистецтв її виконав артист Національного ансамблю солістів України «Київська камерата» Віталій Альфавицький. Можна сказати, що цей твір – про хворобливе співіснування двох сутностей в одній людині, тоді як «Гірська легенда» для альта з

фортепіано (дует Олександра Лагоші та Лесі Гришко) – про шлях до розуміння через простоту.

Не те щоб Станкович-композитор і Станкович-драматург намагався внести в життєві перипетії власні корективи. Станкович-людина знає, що це неможливо. Буде так, як буде. Мелодія «Присвячення» для скрипки і фортепіано кружляє навколо однієї ноти, мов нав'язливий, сумний і невідворотний блюз. П'єсу написано в пам'ять про Богодара Которовича – людину, яку Станкович знав і розумів у всій складності та, звісно, драматизмі її вдачі. І саме про це грали Богдана Півненко з Дмитром Таванцем.

Завершували концерт дві відносно «молоді» композиції. «Давні танці Верховини» для фортепіано в чотири руки (2002 р.) – друге повернення за вечір до «язичницьких танців», і цього разу – суцільно монолітних, змальованих широким пензлем. Твір було написано спеціально для фортепіанного дуету Олександри Зайцевої та Дмитра Таванця. Із часів Міжнародного музичного фестивалю «Chamber Music Session» їхній ансамбль більшістю слухачів сприймається як ідеальний, де двоє – неначе один.

Найважче говорити про «Дует» для віолончелі й фортепіано 2005 року.

Сама назва твору натякає на універсальний, за духом постромантичний характер композиції. Олександрові Пірієву та Дмитру Таванцю вдалося досягнути філософський спокій цієї музики, повільно, немов у підводному човні, заглибитися в неї і майже нечутно розчинитися у тиші...

Отже, від минулорічного жовтня протягом другого сезону Music-Review WEEKEND відбулося вісімнадцять імпрез. Серед знакових слід назвати ювілейний вечір Квартету імені Миколи Лисенка (з нагоди 60-річчя заснування), концерт пам'яті Євгенії Мірошніченко (цьогоріч їй би виповнилося вісімдесят), виступ лауреата конкурсу імені Генріка Венявського та імені Королеви Єлизавети (2009 р.) скрипальки Маю Кішими (Японія). Концерт із творів Євгена Станковича став четвертим у низці авторських вечорів живих класиків української музики Валентина Сильвестрова, Мирослава Скорика та Ганни Гаврилець.

Юлія БЕНТЯ

Фото Сергія ПІРІЄВА / Music-review Ukraine

Олександра Зайцева і Дмитро Таванець

Олександр Пірієв

Замкнулося коло буття

Пішла з життя видатна українська скрипалька і педагог Ольга Пархоменко. Минулого тижня її поховали на Байковому цвинтарі в Києві

Ніхто не знає наперед, які складні шляхи накреслила для нього доля. Так сталося, що Ольга Пархоменко розпочала і завершила земне життя тривалістю у 83 роки в рідному Києві.

Закінчивши музичну школу № 1 по класу Олександра Лисаківського, дівчина вступила до Київської консерваторії (тепер Національна музична академія України), де навчалася у відомого професора Давида Бертьє. У сімнадцять років перемогла на Всеукраїнському конкурсі виконавців, з четвертого курсу перевелась до Московської консерваторії і стала однією

з улюблених учениць славетного Давида Ойстраха.

Ще кілька разів її увінчували лаврами лауреата: на Другому міжнародному конкурсі скрипалів імені Генріка Венявського у Варшаві, Міжнародному конкурсі імені Жака Тібо і Маргарити Лонг у Парижі, Міжнародному конкурсі імені Моцарта у Зальцбургу. Солостка Київської філармонії Ольга Пархоменко згодом здобула звання заслуженої, а потім і народної артистки України. Вона багато подорожувала світом – успішно гастролювала у Франції, Чехословаччині, Польщі, Болгарії, Німеччині, Австрії, Голландії та інших країнах.

Репертуар скрипальки був дуже широкий – від класики до сучасності. Їй довіряли перше виконання творів видатні композитори ХХ століття.

Ольга Пархоменко викладала у Київській і Мінській консерваторіях, а останніми роками – у Музичній академії імені Яна Сібеліуса у Гельсінкі (Фінляндія). Цікаво, що рекомендацію на звання професора їй іще 1973 року дав сам Дмитро Шостакович. Вихованці Ольги Михайлівни – лауреати численних міжнародних музичних конкурсів, відомі у світі скрипалі Анатолій Мельников, Вадим Бродський, Аркадій Винокуров, Лідія Шутко, Манфред Гресбек і багато інших.

Останній приїзд Ольги Пархоменко до столиці України у 2011 році був пов'язаний із проведенням відкритих майстер-класів зі скрипкового виконавства за участю учнів і студентів столичних музичних закладів. На жаль, довести цей просвітницький проект до кінця завадила невиліковна хвороба майстрині смичка. Разом із нею пішла у вічність ціла епоха скрипкового мистецтва.

Ольга ГОЛИНСЬКА

ЕТНОВИКЛИК СТИХІЇ

IV міжнародний екокультурний фестиваль «Трипільське коло-2011. Повітря» зібрав просто неба у місті Ржищеві Київської області близько семи тисяч цікавих. Заради його неповторної атмосфери відвідувачі стійко терпіли випробовування зливою, дихаючи після неї, як їх і закликали, на повні груди

НЕЛЕГКО БУТИ ЧАПЛЕЮ

Автобус під'їжджає до ґрунтової дороги та оголошує «кінцеву зупинку». Розм'яклий від дощу, шлях не придатний для пересування транспортом. Далі рушаємо «на своїх двоох». Та це нічого, адже світить сонечко, а обабіч дороги зеленіє трава, на яку перескочимо, якщо «попливе» під ногами. Нарешті майже без проблем дісталися! Але виявляється, до етносвіту можна потрапити лише через ділянку розмоклої землі. Будь ласка, хто хотів екстриму? Згадавши настанови інструктора з туризму щодо подолання болота по купинах, обережно переступаю з одного відбитку чийогось взуття в інший і бачу, що балансувати доведеться і на території заходу. Але від цього бажання обійти її всю стає ще привабливішим.

МОРЕ ПРОПОЗИЦІЙ

Зазираючи у програмку, бачу, що тепер ризикую «потонути» в морі пропозицій. Адже на 15 гектарах землі розмістилося 30 творчих, екологічних, пізнавальних та розважальних майданчиків. Серед них: Міжнародна школа танців, NGO-city (за підтримки Посольства США в Україні), Екомайданчик, Енегу Сапр, Літературна сцена, Фаер-шоу, Театр, Територія культур світу, Drum Zone, Land-art, Територія краси, Ніч кіно, Територія кохання, Езотерика, Територія ігор, Трипільяквест, Містерія Купала, Трипільське містечко, Толока, Коло майстрів, Територія здоров'я, Sky Park, Паркур, Хатинка трипільського зубаря. Щогодини представляють щось пізнавальне: виступи музичних гуртів і показ мод, лекції-дискусії щодо здорового стилю життя, екофільми та знайомство з йогою. На майстер-класах навчають танцям народів світу, грі на тілі та вуглеводінню. Визначитись із пріоритетами дуже важко – заманливе все.

В ІНШУ ДОБУ – БЕЗ «МАШИНИ ЧАСУ»

Метою фестивалю є також пробудження інтересу відвідувачів до однієї з найдавніших хліборобських цивілізацій світу, що існувала на території України понад шість тисяч років тому. Отже відразу прямуємо до території історичної, творчої та інформаційної реконструкції життя і побуту

трипільців, де група ентузіастів, із задоволенням забруднюючи руки глиною, обмазує хату. Кожен бажачий може долучитися до зведення житла за зразком трипільського. «Фестивальники зліпили хату із дерева та глини, зверху вкриту соломкою, виклавши на ній трипільські орнаменти, кожен із яких несе свою символіку. Наприклад, перехресні лінії – поле, а цятка – зерно», – звертає увагу Данило Данилейко, керівник творчої майстерні «ЕтноТолока».

Поряд дівчина у характерному одязі порається біля ткацького верстата, саме такого, який був у трипільців. «Дівчата ткали на ньому із конопель, льону і кропиви, – пояснює волонтер Наталя. – А оці музейні експонати – це частина справжньої підлоги тих часів із відбитками пальців, які її ліпили».

Члени студії Товариства «КОЛО-РА» навіть провели реконструкцію печі, у якій відбувається випал трипільської кераміки та сувенірів тієї доби, зокрема Ржищівського трипільського поселення Ріпниця 1, що неподалік. Іван Трачук описав процес: робиться тин, який обмащують глиною з піском і соломкою, розмішаними у воді.

Із 2000 до 2005 року у цих місцях проводилися розкопки, і деякі знахідки були реставровані. Зараз вони представлені на фестивалі як сувеніри. «От веретеноподібна берегинька, лампадочка, смочок, куди наливалося молочко для малюка. Цей трончик зберігається в музеї. А така ритуальна посудина без дна слугувала хліборобам для закликання води на поля», – розповідає Олексій Трачук, голова Товариства «КОЛО-РА».

КРУГОСВІТНЯ ПОДОРОЖ

«...І чужому научайтесь, і свого не цурайтесь», – ці слова Тараса Шевченка спали на думку, коли почула з боку Малої сцени незвичну для слов'янського вуха мелодію. Підійшовши ближче, побачила, як енергійні дівчата зі студії танцю EnergyZone навчають охочих ямайському танцю «дансхол» або «рагга данс».

Наталія Кузьменко з театру історичного танцю Al'entrada розповіла, що Мала сцена, яка стала серцем фестивалю, розпочинала день із ранкової зарядки, йоги, а продовжувала проведення майстер-класів, що навчали бразильських, африканських, українських, болгарських танців. Багатьом сподобався фольклорний ансамбль пісні «Вишеград», запальним виступом якого представив державу Чеський культурний центр.

Показали своє мистецтво й українські гурти, що виконують музику в стилі етно, такі як «Рожаниця», «Буття» та «Зілля». А вночі учасники фаєр-шоу плели вогняні візерунки, поєднуючи красу вогню із красою рухів тіла у танці, театром та цирковим видовищем.

ДИВОВИЖНІ ЗУСТРІЧІ

Під час фестивалю я познайомилася з людиною, яка переконала мене в тому, що зацікавлення автентикою може навіть змінити спосіб життя. Захоплюючись фольклором, багато мандрує, збираючи напівзабуті народні пісні, вже згадуваний український гурт «Зілля», який показав свої знахідки учасникам свята. Колектив виконує також рідкісні російські та білоруські твори, а також мріє відтворити болгарські, та їх поки що стримує складна техніка співу.

Любов до народних традицій призвела до того, що солістка Мирослава Татарчук із чоловіком переїхали з міста у селище Борова Фастівського району Київської області. Їхнє помешкання – хатка з піччю, воду носять з колодязя. Приїздять друзі, проводять репетиції. Мирослава пишається тим, що її прапрадід був першим учителем відомого співака Івана Козловського, який, за переказами, був у будиночку, де вони зараз мешкають.

ІРОНІЧНИЙ ПОЗИТИВ

Хоча учасники фестивалю працювали частіше під зливою, панував, за висловом одного з

організаторів дійства Дмитра Іванова, іронічний позитив: люди посміхалися, і діяли всі 30 локацій.

Українські музичні колективи «Бумбокс», «Крихітка», культовий гурт Трипільського кола AtmAsfera, «Тінь сонця», Катя Chilly, Rokash із Білорусі, Shopping Hour (Сербія–Україна) зібрали під сценою близько двох тисяч людей, попри дощ та багнюку під ногами. Більше того – глядачі самі танцювали й хороводи водили.

Привернула увагу Театральна студія Wind of change зі Львова, вистави якої закликають до захисту землі та природи.

Розпочато співпрацю з театром Леоніда Кантера, ініціатора чотирьох мистецьких експедицій «Із табуретом...» Це відомі в Україні мандрівники, які подорожують із вуличним театром.

Пан Кантер презентував виставу, з якою об'їздив увесь світ. Багатьох зацікавив Energy Camp. Учасники побачили можливості технологій відновлювальної енергії, подивилися, як працюють сонячні панелі та змогли використати їх, наприклад, для підзарядки мобільного. На свято завітав директор компанії, що побудувала першу сонячну електростанцію в Україні.

Яскраво представлена нова локація «Територія культур світу». Бразильці, японці, індійці, білоруси, болгари показували свої танці, співали та готували національні страви. І викликали такий жвавий інтерес до своїх культур, на який і самі, певно, не очікували.

Оскільки захід присвячений повітрю, кожний майданчик мав свого тотемного птаха, про якого розповідали відвідувачам. Корисною інформацією допомогло у цьому Українське товариство з охорони птахів. Фестиваль повітряних зміїв відповів на примхи погоди цікавим дійством.

«Трипільське коло», за висловом Дмитра Іванова, визначено іміджевою культурно-туристичною подією Київської області в рамках підготовки до Євро-2012, тому організатори активно готуються до «Трипільського кола-2012».

Сподіваємося, що енергія позитиву, притаманна фестивалю, допоможе подолати всі можливі труднощі.

Світлана СОКОЛОВА
Фото Романа РАТУШНОГО

Театральна «Німфа»

Київський театр-студія «Дивний замок» вигадав захід, що цілком відповідає його назві. Інтерактивний містичний фестиваль авторів «Німфа». Цього року організатори провели його втретє. Фестиваль набув статусу міжнародного й отримав спонсорську підтримку мецената Олени Папуші та компанії «ОлБізнесКар»

Ідея створення фестивалю належить художньому керівникові – директору Театру-студії «Дивний замок» Олені Іванченко, яка й стала його президентом. У рамках «Німфи» було вирішено зібрати представників різних видів мистецтва – театру, кіно, музики, образотворчого, фотомистецтва, які працюють в жанрі містики. Перегляд запропонованих робіт покликаний сприяти підтримці талановитої молоді, яка мислить неординарними творчими категоріями, а також налагодженню творчих зв'язків між митцями України й світу.

Та, насамперед, організатори та учасники Фестивалю прагнули, щоб їхні роботи побачило якомога більше глядачів, що цікавляться містичним напрямом мистецтва. На прес-конференції, що представляла Третю «Німфу», Олена Іванченко розповіла про цікаві фестивальні події цього року. Найяскравішим став майстер-клас з евримічних практик, що був проведений для фахівців та зацікавлених французьким актором та режисером Рафаелем Рено. Не менш пам'ятним моментом було й знайомство із творчістю нідерландських фотографів та літераторів.

Гість фестивалю, керівник корейського танцювального ансамблю «Тораді» Марина Лі підкреслила, що подібні заходи стимулюють прояви творчості як професійних митців, так і аматорів. Це надає можливість у вільному просторі обмінюватися роботами містичного жанру, знаходити нові імена.

Керівник Київського театру пластичної драми на Печерську Віра Мішньова, до речі, дипломант Першої «Німфи», наголосила на важливості існування фестивалю саме в аспекті розвитку дитячо-молодіжної творчості.

Олена Іванченко

Голова журі, професор Валентина Заболотна відзначила активність організаторів, які дбають про розвиток цього напрямку мистецтва. Надаючи сцену свого театру молодим митцям, вони тим самим підтримують вогонь творчості та радисті спілкування.

Про зацікавленість фестивалем «Німфа» свідчить динаміка кількості його учасників. Якщо в першому заході участь брали п'ять театрів, то цього року – сім. Збільшилась і кількість кіномитців, художників та літераторів.

У складі журі були представники різних галузей мистецтва, тому вони могли всебічно оцінити здобутки учасників. Отже, результати творчого змагання визначали: заслужений художник України

Інна Биченкова, представник департаменту мовної політики Тетяна Гайдар, незалежний журналіст Олена Хархаліс, магістр театрознавства Ольга Коваленко. До формулювань у визначенні переможців підійшли творчо.

Дипломи отримали:

в галузі театрального мистецтва

- Київський театр пластичної драми на Печерську – за гармонію іронічного містицизму вистави «Дон Гуан. Пантоміма для розумників»;
- Театр «МИФ» – за створення міфу на матеріалі Миколи Гоголя у виставі «Записки божевільного»;
- Київський театр «Колесо» – за містичність шлейфу оксамитової дами у виставі «Флірт»;
- Театр української традиції «Дзеркало» – за величезні сили серця і духу, вкладені у містичну оранку «Чорної ріллі»;
- Київський муніципальний театр ляльок – за створення чарівного світу казки у виставі «Стійкий олов'яний солдатик»;
- Київський театр «Вільна сцена» – за позачасове доторкання до абсурду у виставі «Там бути тут»;
- Київський театр-студія «Дивний замок», актор Олексій Климов – за зняття маски з образу авантюриста у виставі «Маска Червоної Смерті»;

в галузі літератури

- Сусанна Черненко – за містерію в декораціях Києва початку XXI сторіччя у творі «Знайти за реєстром»;

в галузі кіно

- Катерина Чепік – за чистоту жанру фільму «Увісні»;

в образотворчій галузі

- Леся Головач – за сценографічні роботи;

в галузі фотографії

- Олексій Климов – за роботу «Правда життя».
- Спеціальний приз отримав Ілля Розенфельд – за молодість душі у п'єсі «Ехо біди». А Галина Піонтковська була нагороджена призом глядацьких симпатій та спонсорів за роль у фільмі «Вузлофобія».

Інна ГЛЕБОВА

Слухаючи пушкінські рядки

У київському театральному просторі з'явилася нова моновистава. Це один із найскладніших жанрів. Не кожен актор визнає себе сміливцем настільки, аби вийти один на один із глядачем. Справа не з легких, але ж і творче задоволення – ні з чим не порівняти! Ти – один на сцені, тобі підкорюються драматургія і весь сценічний простір, ти – володар інтерпретацій, власних емоцій і глядацьких почуттів. Петро Миронов – із тих митців, кого не лякають складні творчі завдання, він залюбки береться вирішувати їх. Нова робота актора – яскрава сторінка в його монорепертуарі

Петро Миронов

Приклад заслуженого артиста Росії Петра Миронова, який служить у Київському театрі драми і комедії на Лівому березі Дніпра, цілком відповідає формулі: талановита людина талановита в усьому. Він грає на сцені, знімається в кіно, пише глибокі філософські та ліричні вірші, цікаву прозу. А в новій виставі почав... малювати. І робить це також майстерно й вишукано. В репертуарі Театру «Астрея», який Петро Миронов створив для власного творчого самовираження, є кілька моновистав, і ось нова – «Євгеній Онегін. Шелест сторінок роману у двох частинах».

На дві години актор занурює глядачів у вир відчуттів, що мережить легка та віртуозна пушкінська поезія. Петро Миронов не просто читає поему «Євгеній Онегін», він програє всю цю історію в образах, наділяючи персонажів точно схопленими рисами, колоритно передаючи характер.

Із реквізиту на сцені – кілька стільців, стіл, на якому мармуровий бюстик Пушкіна, свічка, перо й аркуші паперу. Миронов, який зовні дещо нагадує поета, наче автор, розпочинає «творення» своїх героїв. Він промовляє знайомі з дитинства рядки «Онегіна» і малює персонажів:

мрійлива Ольга, закоханий Ленський, сором'язлива Тетяна, зневажливий Онегін...

Історія стосунків розгортається на очах у глядачів. Аркуші з малюнками актор ставить на стільці так, наче всі герої сидять за одним столом. Актор майстерно передає аромат поезії Пушкіна інтонаційно, пластично, все легко, прозоро, за кожним словом – зримий образ, майже реальна ситуація. Логіка побудови вірша, ритм, акценти, нюансування – довершені. Акторська інтерпретація Мироновим пушкінського роману виглядає надзвичайно цікаво і переконливо, слухати й сприймати його не набридає, ловиш себе на думці про несподівану актуальність давніх рядків у такому трактуванні.

Догоріла свічка, перегорнута остання сторінка поеми, завмерли на папері силуети пушкінських героїв. Та вони – учасники лише цієї вистави. У наступній перо фантазії Петра Миронова внесе в їхні образи нові риси. І це буде живий подих справжньої творчості.

Алла ПІДЛУЖНА

Фото Євгена ЧЕКАЛІНА

Галопом...

... по Америці

Головне, що я відкрила для себе в Америці, – американці, така незвичайна спільність людей, які впевнені: нездоланних перешкод не буває – можна приїхати, освоїти землю під свій формат, і вона перед тобою схилиться

ДОСТУПНІ ТА «ЖИВІ» ЕКСПОНАТИ

Почнемо зі столиці, Вашингтона. Тут є чотири найбільші й відомі музеї, і їх можна відвідати безкоштовно. В одному із них – Національному музеї авіації та космонавтики – я розглядала шматочки космічних кораблів, навіть фрагмент радянського літального апарату. До деяких експонатів можна доторкнутися, наприклад, до макета Землі, подивитися рух навколо неї Місяця і покрутити цю «установку».

У Вірджинії відвідала Вільямсбург, місто-музей у колоніальному стилі, його засновано ще у XVIII столітті.

У Пенсильванії побували в селі Оміш. Місцеві жителі «застрягли» в минулому: не користуються електрикою, паровим опаленням, навіть гудзиками, вбираються у саморобний одяг. Вирощуючи льон та бавовну, вони тчуть за допомогою веретена. Мають ферми, на конях орють плугом землю, не використовують пестицидів, отож їхні овочі добре продаються. Таких людей налічується близько 200 тисяч осіб.

ДИВА ПРИРОДИ

Єллоустонський парк, що на території штатів Вайомінг, Монтана та Айдахо, привертає увагу гейзерами, що вразили своїм виглядом ще перших поселенців. Вони навіть вирішили, що це вхід у пекло. Так, за грандіозністю гейзери Єллоустона неперевершені: деякі з них викидають за один раз до 5 тисяч тонн води на висоту понад 100 метрів!

А у парку Гранд-Тітон, розташованому в західній частині штату Вайомінг, серед красивих гір та озер у заповіднику живуть на волі тварини. У відведеному місці ми поставили намети, і на третій день до нас завітав лось. Підходили й олені, а білки смикали мене за одяг, мовляв, погодуй.

НЕПОСИДЮЧА НАЦІЯ

Американці постійно переїжджають – це пов'язано з роботою, обставинами. Приводом може стати навіть проживання майбутньої дружини, з якою познайомився у коледжі, в іншому штаті. Знайомлячись, на запитання «Звідки Ви?» нерідко чула подібне: «Із Колорадо, але довгий час

жив у Іллінойсі, зараз мешкаю в Нью-Йорку, а хотів би перебраться до Вірджинії».

Продати свою нерухомість в одному штаті і купити в іншому – не проблема. Дехто вважає за краще зняти житло, тому що тоді можна в будь-який момент «зірватися з місця». Із сімей, з якими спілкувалася, близько 20% так і роблять. Проте вони були представниками класичного середнього класу, тому мені важко судити про всіх.

ДРУЖАТЬ СІМ'ЯМИ

Найбільше мене вразили щирі стосунки в американських родинах. Вони здебільшого дружать сім'ями. Нерідко збирається декілька родин, щоб пограти в настільні ігри: стандартні шахи, куточки (гра на шаховій дошці), карткову гру уно. Беруть участь представники всіх поколінь, панує дружня атмосфера. Чутно жарти на кшталт: «Ти не можеш так вчинити зі своєю бабусею, не клади сюди цю карту (або доміношку)».

ВЧИТЕЛІ-БАТЬКИ ТА «ВМОТИВОВАНІ» СТИПЕНДІЇ

У середовищі підлітків нерідким явищем є вплив негативу, тому багато родин навчають дітей у сім'ї. Учні раз на рік здають іспити у школі, і якщо успішно, то переходять до наступного класу. А викладають їм батьки.

Популярні наукові клуби, які об'єднують школярів. Діти збираються після уроків для проведення якихось дослідів. Благо, мають добре обладнані лабораторії.

Ще одна цікава річ – коли якась організація оплачує твоє навчання. Абітурієнт, маючи добрі оцінки, пише мотиваційного листа про те, чим має намір займатися в межах певної програми в коледжі і чого бажає досягти, наприклад, вивчаючи фізику. У випадках, якщо на благодійників це справляє враження, вони виділяють гроші на оплату навчання.

ЖИТТЯ «КОРИННИХ»

Індіанців мені довелося побачити здалека, проїжджаючи через їхню резервацію (територію, де вони живуть). Вони в гіршому становищі порівняно з «блідоліцими». Крім того, у них є свої школи на території резервацій, але можливість вчитися далі для багатьох примарна. Корінні жителі Америки займаються в основному фермерством, тому дуже рідко можуть оплатити навчання своєї дитини навіть у коледжі, не кажучи вже про університет.

Ганна ШЕВЧУК

... по Україні

Американець із українським корінням Роман Петруняк із 2009 року досліджує українську культуру та життєві реалії нашого суспільства. Всього рік тому він долучився до Garage Gang Kollektiv, із яким започаткував «Свято Генерацій» – п'ятирічну програму розвитку міст п'яти регіонів країни у сфері культури, економіки, соціуму, екології та освіти. Роман розповів «КіЖ», що саме привело його в Україну, що він думає про сучасну молодь і на власному прикладі показав, як реалізувати свій проект, не маючи на нього значних коштів

її, може, навіть змінить чи доповнить і втілить далі в життя. Ми сіємо своє зерно і сподіваємося на те, що воно проросте. Людям нелегко повірити в те, що проект буде вдалим. Нещодавно я був в Одесі, розповідав про Sunday Soup. Молоді ця ідея подобається, але вони впевнені, що втілення задуму можливе в Києві, а в Одесі люди не готові прийняти його. Хоча я переконаний, що це не так.

Я намагаюся відкрити нову сферу культури і донести її до людей. Суспільство звикло до високої культури в класичному розумінні. Це театри, музеї, художні виставки. Ми сприймаємо те, що пропонують нам засоби масової інформації, і саме те вважаємо культурою. Але існує інша сфера – культура в повсякденних речах, діях, які ми виконуємо.

Я розглядаю культуру не так, як усі звикли. Наприклад, люди відвідують театр, галерею чи етнографічний музей для того, щоб «окультуритись», але опісля вони знову випадають із тієї сфери. Я ж за культурну політику співдії, яка пов'язана з нашим повсякденням, ми є носіями цінностей. Ця культура бере початок усередині людини. Це повсякденні справи, захоплення. Наприклад, готування їжі – це творчість. І ця креативність є не менш значущою, ніж інші види мистецтва. Дехто вважає, що це аматорство, проте це – процес оновлення. Як мистецтво може змінити політичне чи соціальне життя? Включаючи в формулу трансформації саме повсякденну культуру.

Я б говорив про дві сторони української молоді. З одного боку, так, багато талановитих, креативних, справді розумних людей в Україні. І це природно, адже це молодь, вона сама по собі є винахідливою та цікавою. Та з іншого – я побачив різні бар'єри, які стримують її. Молодь мріє, обговорює, планує, але потрібні канали, за допомогою яких можна перетворити ці ідеї та проекти в реальність. На жаль, в Україні достатньо перепон, які заважають зробити це. Серед них і мовна, й освітня, і політична. Заважає корупція, і нелегальність багатьох речей та явищ.

Світлана СОКОЛОВА

155-річчя Франка у Нагуєвичах. Чи буде свято?

*«Вигодуваний селянським хлібом,
виплеканий народною піснею, він ввійшов
у світову культуру як велетень
думки і праці»*

Р. Лубківський

У серпні село Нагуєвичі і вся Україна будуть святкувати 155-ту річницю від дня народження Івана Франка. Урочистості на батьківщині Каменяра розпочалися ще 5 червня літературно-мистецьким святом «Шляхами Івана Франка». 18–26 червня пройшов художній пленер у Державному історико-культурному заповіднику «Нагуєвичі»

27 серпня у с. Нагуєвичі в Будинку літератора пройде Всеукраїнська наукова конференція «Нагуєвицькі читання – 2011», 28 серпня, на Літній сцені в лісопарку, – літературно-мистецьке свято «Я син народу, що вгору йде», концерт за участю найкращих самодіяльних та професійних колективів Львівщини. А розпочнуться святкові заходи 28 серпня молебнем біля каплички Різдва Богородиці.

До слова, нагуєвицькі дійства є всеукраїнськими. За час незалежності організаторами свята напрацьовано надзвичайно багато різних заходів та акцій, спрямованих на вшанування нашого земляка та популяризацію його творчості. У 2006 році Президент України Віктор Ющенко підписав Указ «Про заходи щодо вивчення та популяризації духовної спадщини Івана Франка». Поступово сформувалися певні традиції, які з року в рік розвиваються та примножуються. Як приклад – щорічна наукова конференція у Нагуєвичах, на яку приїжджають відомі та непересічні люди з наукового світу.

Цьогоріч наша держава доклала зусиль, аби гідно представити постать Івана Франка.

Кореспондентці «КіЖ» представники Дрогобицької районної державної адміністрації підтвердили свою участь у святкуванні в с. Нагуєвичі.

Відділ освіти райдержадміністрації запланував провести виставку квітів, літературних газет, відбудеться показ учнівської творчості переможців обласних оглядів-конкурсів «Таланти твої, Україно». На Полянці казок для дітей буде влаштовано інсценізацію за казками Івана Франка, а біля музею Івана Франка відбудеться конкурс читців поезії митця з релігійної тематики «Він свого Бога мав».

Щодо заходів навколо історико-культурного заповідника «Нагуєвичі» – буде проведено реставрацію Літнього театру, каплички Різдва Богородиці та скульптур на «Стежці Івана Франка».

Сьогодні залишається відкритим питання про надання історико-культурному заповіднику «Нагуєвичі» статусу «національного». Попри всі обіцянки, до 150-річчя з дня народження Великого Каменяра музей у Нагуєвичах, який є своєрідною візитівкою нашої держави, так і не отримав довгоочікуваний статус. Не погоджено статус «національного» і в березні 2009 року. Міністерство культури і туризму аргументувало це ситуацією з фінансуванням ще одного заповідника на Львівщині (тоді в області вже функціонувало сім об'єктів зі статусом національного).

Нині ж організаторам запланованих заходів залишається сподіватися на допомогу «згори» і продовжувати працювати – для гідного прийому гостей потрібно зробити чимало.

У Дрогобицькій держадміністрації нам розповіли, що планується відкриття ще однієї Стежки Івана Франка – «Ярина». За проектом це буде півторакілометрова доріжка, завширшки 2 м, що починатиметься від Літнього театру заповідника і закінчуватиметься в урочищі «Ярина». Обабіч стежки будуть створені скульптурні композиції за творами Франка: «Старець Данило» (оповідання «Євлогія»), «Добрий заробок»,

«Іван Вишенський», «Журавлі», «Ось спить дитя, невинний ангел чистий...» та інші. На підступах до урочища «Ярина» буде споруджено дерев'яну арку-дзвіницю, а всю територію огорожено дерев'яним частоколом. Поваленого вікового дуба, як святиню, піднімуть із землі та захистять від дощів дахом.

Стежка «Ярина» відкриє ще одну сторінку пізнання християнських святинь та збагатить туристичний маршрут місцями дитинства і творчості Великого Каменяра.

Село Нагуєвичі Дрогобицького району, де народився Іван Франко, завжди приваблювало мандрівників і прихильників творчості письменника. Тут розташована садиба Франка, відтворена у 1981 році, заповідник «Нагуєвичі» та музей Франка, який побудували до 130-річчя Каменяра 1986 року. Сьогодні на Львівщині це унікальний соціокультурний осередок, аналогів якому в Європі наразі немає. Франківські місця – матеріалізоване духовне середовище українського Мойсея, яке сформувалося впродовж останніх тридцяти років. В основу формування художньо-проектної концепції було покладено ознайомлення з місцями, де народився, жив, в окремі періоди творив Іван Франко; вивчення й аналіз його історико-культурної спадщини, культурно-історичних традицій; звернення до реальних проблем суспільства та прагнення осмислити їх на концептуальному рівні.

В особі Івана Франка українська нація здобула геніального митця універсального значення. Йому

належать класичні зразки творчості в сфері художньої культури (драматургія, поезія, есеїстика), духовного будівництва нації, народознавства, філософії історії і Людини. Іменем Франка позначена боротьба за модернізацію України на європейських цивілізаційних засадах XIX століття та пошук контурів нашої епохи, коли «наука стане верховним принципом історії».

Це була справжня особистість, щедро обдарована людина. Життя і творчість Івана Франка – це гордість нашої нації перед світом. Це гордість усього світу перед Богом за те, що світ має таку постать. І хочемо того чи ні, та живемо для того, щоб полишити по собі згадку серед нащадків.

Оксана ГАЙДУК

Заслужений майстер народної творчості
Микола Пошивайло

Ще наприкінці XIX століття народне мистецтво стало об'єктом досліджень, але й досі існує багато «білих плям», що викликає необхідність проведення різних наукових заходів. У рамках III Тижня Національного гончарного здвиження в Опішному «ЗДВИГ-2011» та V Селюченківських наукових читань цього року протягом 29 червня – 2 липня відбувся Міжнародний науковий симпозиум «Реалії народного мистецтва: персональний і трансперсональний діалог». Його присвячено 90-річчю від дня народження славетної української гончарки Олександри Селюченко, 25-й річниці заснування Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному та 10-й річниці заснування Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України.

Участь у симпозиумі взяли українські й іноземні мистецтвознавці, керамологи, історики, археологи, етнологи, краєзнавці, музеєзнавці, народні майстри, наукові установи, мистецькі навчальні заклади, творчі спілки, підприємства художніх промислів, відповідальні працівники зацікавлених міністерств і відомств.

Проблематика наукових доповідей, які обговорювалися, доволі широка: життєвий і творчий шлях та творча спадщина народних майстрів; майстри народної іграшки; роль особистості в народному мистецтві; проблеми збереження й розвитку народного мистецтва; персоналії дослідників народного мистецтва; діяльність творчих спілок, спрямована на розвиток народного мистецтва; шкільництво у галузі промислів; колекції творів народного мистецтва: історія формування, склад колекцій, проблеми атрибутування; колекціонери народного мистецтва; музейні колекції творів народного мистецтва; актуальні проблеми атрибутування й збереження документально-речової спадщини народного мистецтва; міжетнічні й міжрегіональні впливи і взаємовпливи у народному мистецтві.

Оксана ЛИКОВА,
Володимир ОНИЩЕНКО

Лауреати Національної премії України імені Тараса Шевченка Михайло Китриш і Василь Омеляненко

Свято в Опішному

Велелюдно й урочисто пройшов Національний день гончара в Опішному на Полтавщині. Тут можна було придбати керамічні вироби, від свищика для дітей до макітер, горщиків, глечиків для господинь. Окрім того, можна було придбати дерев'яні ложки різних розмірів, плетені кошики, текстильні вироби... Словом, очі розбігалися від яскравих кольорів та речей, у вухах дзвенів спів ансамблів та солістів...

Як це дивно, мою увагу привернули звичайні ляльки з трави та мотанки, виготовлені двома сестричками – Анютою та Златою Кивами, в Полтаві відомими як гурт «Толока». Торік дівчатка були учасницями Другої Всеукраїнської лялькової виставки «Ляльковий світ», що проходила з 15 до 26 вересня у Львові. Саме туди з'їхалися майстри з усієї України. Організатори цього заходу дізналися про юних лялькарку через інтернет, де була інформація про їхню персональну виставку в садибі І. П. Котляревського (там нещодавно відкрилася нова зала). Побачивши ці витвори з сіна, соломи й тканини, оцінили їхню майстерність.

– Ми вважали, що Львів живе власним життям і не дуже звертає увагу на Полтаву й навіть Київ, – каже мама дівчат, Олена Пазюченко-Кива. – Адже львів'янам ближче до Європи: Польщі, Угорщини... До Відня чотири години їзди, у той час, як до Києва – десять. Це був приємний сюрприз для нас.

Всеукраїнська виставка «Ляльковий світ» організована Національною львівською академією мистецтв у виставковій залі на площі Свободи, 15. Участь у ній взяли майже сто майстрів із різних регіонів України – Одеси, Києва, Кіровограда, Чернігова, Житомира, Криму та Львова. Із Полтави там були лише сестри Анюта та Злата Киви, вони в захопленні від гарно зробленої загальної виставки лялькарства. Загалом, у п'яти залах показували ляльок, виконаних у різних техніках. Були тут і колекційні (керамічні) ляльки, і дерев'яні, і мотанки, і шиті за авторськими технологіями, і валяні іграшки.

– Приємно, що Львів зустрів нас привітно й тепло! – говорить пані Пазюченко-Кива (історик за фахом, яка й сама захоплюється виготовленням ляльок-мотанок).

Щодня у рамках фестивалю проводилися майстер-класи – кожен демонстрував, які сучасні матеріали краще застосовувати, як фарбувати тканину на обличчі (лялька повинна мати світле обличчя), як мотається лялька народна (мотанка робиться без голки, хоча деякі майстрині зараз порушують цей принцип, виготовляючи такі ляльки під сувеніри).

У полтавок Анюти і Злати Кив усе робиться за канонами, і львів'яни це помітили. Кожна з сестричок мала на виставці власний стенд. Юні майстрині розповідали тим, хто цікавився, як правильно намотувати голівку ляльки (за спіраллю й обтягувати клаптиком тканини) тощо. На

ляльками на різних обласних та загальнонаціональних етнографічних заходах – грають дуетом на сопілках. Півтора року тому вони утворили етногурт під назвою «Толока». Талановитий дует запрошують грати скрізь. Часто вони виступають на відкритті художніх виставок у салоні Полтавської обласної організації Національної спілки художників України. Репертуар їх складається з української народної музики. Це їм близьке, адже обидві – глибоко творчі натури.

Два дні Опішне святкувало, веселилося...

Володимир ОНИЩЕНКО,
Світлана ЖОВНІР

виробах сестер помітно неоднакові форми хрестів (обличчя ляльки намотується по-різному – може нагадувати літери П, Т або звичайний хрест. Для кожного регіону властива своя форма). У давнину перш ніж покласти дитину в колиску мама клала туди спочатку ляльку-мотанку, щоб захистити немовля від усього лихого й нечестивого. Коли дівчина виходила заміж, разом із рушниками й сорочками брала з собою ляльок. Вважалося: чим довше дівчина грається з ляльками, тим кращою вона буде матір'ю.

Анюта Кива навчається в музичному училищі за класом скрипки, а Злата ще школярка – закінчила восьмий клас (навчається також у художній школі). Дівчата бувають зі своїми

«А я просто святкую життя і миттєвості кожній радію...»

Знайомтеся – Євген Гуцин, інженер-геолог за фахом, лірик за покликанням; людина душі світлої, красивої. Але краще Євген Михайлович розкаже про себе сам. Отже, інформація з перших вуст, ще й підкріплена добіркою поетичних роздумів, що є свідченням духовної невичерпності будь-якого куточка нашої української землі

АВТОБІОГРАФІЯ

Я, Гуцин Євген Михайлович, народився 22 квітня 1948 року в м. Бібрка на Львівщині в учительській родині. Згодом у зв'язку з хворобою матері моя сім'я переїжджає на постійне проживання до с. Сокилка Кобеляцького району Полтавської області, де пройшли мої дитячі та юнацькі роки.

1966 року закінчив із медаллю Сокильську середню школу, 1971 року – географічний факультет Львівського державного університету імені Івана Франка за спеціальністю «викладач географії», а 1980 року – геологічний факультет Харківського державного університету

імені Максима Горького за спеціальністю «інженер-геолог». Працював у проектних інститутах та геологічній експедиції на території України та Росії. Нині працює на посаді головного інженера

проектів – начальника відділу інженерної геології одного з проектних інститутів м. Києва, член Співки геологів України, академік Міжнародної академії фундаментальних основ буття.

Маю двох доньок – Людмилу і Тетяну, а ще кохану дружину Любов Михайлівну, мою постійну натхненницю.

Я – автор восьми поетичних збірок: «Українські мотиви» (2000), «Я слову рідному служу» (2003), «Я став заручником любові» (2004), «Храм душі» (2005), «Дорога пам'яті» (2005), «Слова збираю, мов скарби» (2007), «Із родинного джерела» (2009), «Дзвінкове перевесло» (2011) та трьох пісенних збірок у співавторстві з композиторами Віктором Вовком і Андрієм Пастушенком: «Не зникай, любове» (2004), «Світи, моя зоре, світи» (2005), «Вітрила надії» (2008). На мої вірші композитори України та зарубіжжя написали близько 400 пісень, також вийшли авторські музичні альбоми: «Завітаю я до тебе в сни» (2004), «Пов'яжу тебе хмільними веснами» (2006), «Тобі, єдиній» (2007), «На березі любові» (2008) і «Солов'їна родина» (2010).

Неодноразово ставав лауреатом всеукраїнських пісенних конкурсів, нагороджений почесною грамотою Всеукраїнської національної музичної спілки.

Полягли над рікою.
Гостре лезо коси –
Це байдужості доля.
Чисті сльози роси
Закипають від болю.

І вже луг навесні
Жде, як Божого дару:
Квітнуть трави рясні,
Як відплата за кару.

Тремтіла ніч на віях ранку...
Зазолочений сонцем день
Розвиднівся в імлі світанку
Пташиним заспівом пісень.

У темінь стукав обережно,
Щоб не сполохать часу плин.
У ніч залюблений безмежно
Підніс її аж до вершин.

І небом суджена неволя
Чорнявці-ночі на віки.
Взяла її в подружню долю,
В обійми світлої руки.

Давно на згірку клен забарянів.
І долом розливалися тумани.
Ще тепло землю заятрили рани,
Бо вже мороз у мороці бринів.

Вогнем світилися верхи зела.
«Курли...» – тужливо птиці проказали,
Прощальний клич землиці посилали
І помах незрадливого крила...

Верба надвечір розплелась,
Чесав їй коси ніжний вітер.
Ніч. Захмеліло розлилась
На небі сонмом зграйка літер.
У золотавому письмі
Кохання квітло іменами.
Місточок світла у п'ятмі
Ставав між вічністю і нами...

Коли за синім небокраєм
Досвітня зірка відзорить,

Нам день обійми розкриває,
Щоб світлий спогад запалить.
Він забирає всі печалі,
Лиш ніжна думка промайне:
Як цілувались на причалі,
Напевно, згадуєш мене.

Тоді, коли нема спасіння
Від прози сірого буття,
Прийми небес благословіння
У час земного каяття:
Що стало Всесвіту багато,
Бо думали – він не мине.
І лиш любов лишилась святом,
Щоб воскресить в собі мене.

На межі, на краю у розтрачених сил,
Де утома далекий маршрут зупинила,
Ніч тихенько зійшла із-під синіх вітрил,
Простелила над полем заніжені крила.

І привал, і багаття, й трава-мурава,
І дзвіночки цикад в горобинової ночі...
Від зірок дослухавсь шепітливих слова,
Що грайливо примружили люблячі очі.

Сон умить полонив, наче спалах зорі,
Хоч не встигли рожеві наснитися далі.
І прокинувся схід у досвітній порі –
Цей невтомний експрес на космічній
вокзалі.

Далі – звичні стежки мандрівного життя.
І прочитані глави земного роману,
В епілозі якого живуть відкриття,
Що даровані, віриться, нам не востаннє.

ЛИЦАР ЛІТА

Балакав коник у траві.
Рум'янівся під щедрим сонцем.
Він раював у мураві
Й служив у літа охоронцем.

Тут на останнім рубежі,
Де ллеться з неба тепла хвиля,
Сюрчав на звичнім куражі
Він оду про красу довкілля.

І про смарагдові куці,
Що здатні завше прихистити,

Круг тополь ходить вітер по колу.
Круг тополь сіє золотоліст.
Він осінню фантазію пише для долу –
До малярства виказує хист.
Тішить око палітра медова.
Де Покрову шанує краса.
І душа обирає обнову,
Що високі несуть небеса.

А я просто святкую життя
І миттєвості кожній радію.
Проживаю ясні почуття
І любов'ю, як світ, багатію.
Наче соняшник, злото ловлю.
П'ю я небо високе душею.
Ревно Господа завше молю:
Нехай доля не стане стернею.
Перелунистий лине романс –
Соловейчика пісня квітчата.
Про коштовний нагадує шанс:
Як живеш, – нема більшого свята!

Відпечалився ранок осінній
У туманах густих, як дими.
У отаві видзвонював іній.
В небі вирій прощався крильми.
Золотилося листом підгір'я,
Наче докір холодній зимі.
А в гніздечку – покинуте пір'я
І пташині домівки німі...

ПАХНЕ СКОШЕНИЙ ЛУГ

Пахне скошений луг
Сіножаттю-журбою.
Зрілі стебла навкруг

Як задзвенять рясні дощі,
Щоб ніжних крилець не змочити.

І про листочки в кристалах,
Які вродили чисті роси.
Про стежку, що веде на шлях,
Що ніжить ноженята босі.

За всіх пташок з усіх окрес,
Ї щоб кінця не було в казці,
Блавав наш коник у небес:
«Не відбирайте літню ласку!»

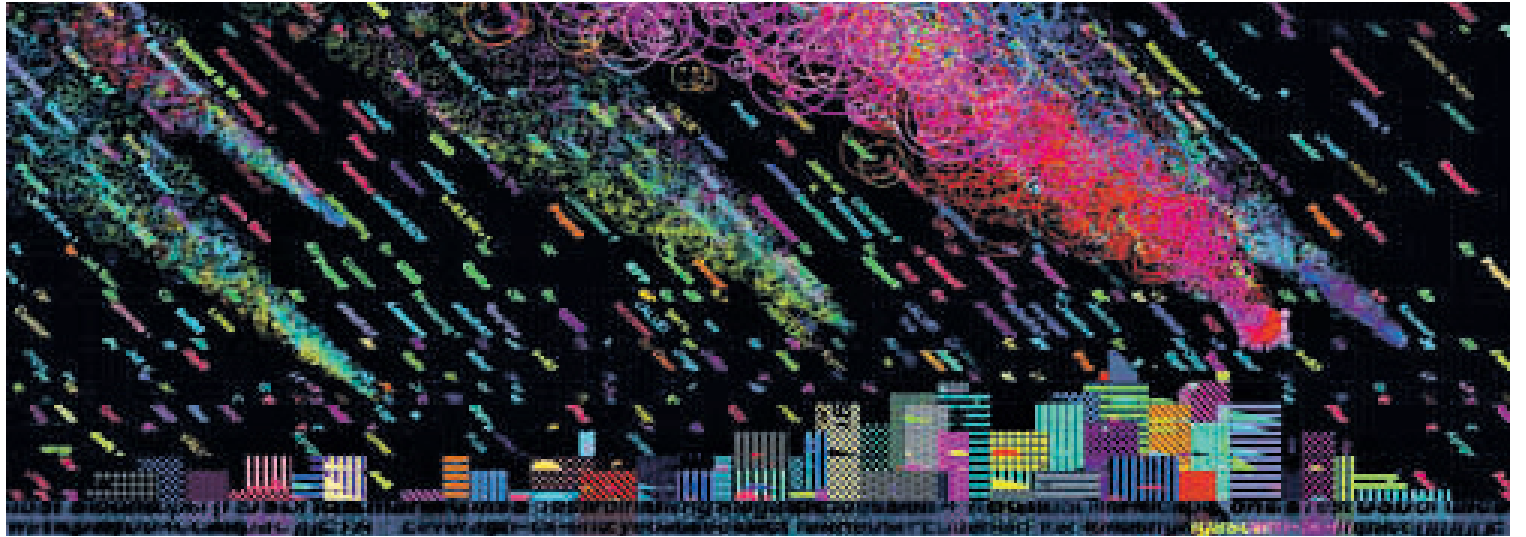
Не підкудиць світами
Від родинного гнізда.
Не повіюсь за вітрами.
Не змілію, як вода.
Не віддам я свого неба
До сусідів за межу.
Мені іншого не треба,
Я своє прибережу.
Під блакиттю, між хлібами
Цій землі я – вірний син.
Словом навченим від мами
Тішуся аж до сивин.
Небеса візьму на плечі,
Їм я серце відчиню.
Не готуюся до втечі,
Не полишу я рідню.
Думкою в минуле злину
В найщасливіші роки,
Де навчали на людину
Люблячі мене батьки.
Замилуюсь дивосвітом.
Де не гляну – все моє.
Цій землі я буду літом,
Що мороз не визнає.

«Хвилі радості» Олексія Сая

Із 5 до 23 липня в галереї «Bottega» проходить виставка медіа-художника Олексія Сая «Хвилі радості». У своїх роботах він продовжує розвивати тему сучасних мегаполісів і загальної індустріалізації

На великих барвистих принтах, звично виконаних в офісній програмі Excel, постають образи таємничо мерехтливих нічними вогнями великих міст, безперервно працюючих заводів, заповнених потоками інформаційного спаму. Це нова «цифрова» естетика, нова краса, в якій ми живемо. Краса безжальна, підкреслено стереотипна і, на жаль, домінуюча. Кислотні кольори комп'ютерної заливки давно стали для нас звичними і естетично вписуються в просторі великого міста, наповненого рекламними зображеннями, світлом неонових вивісок і ліхтарів. Навколишнє середовище

стало антигуманним, виснажливим, деструктивним. Художника цікавить не місце, а простір, не форма, а зміст.

«Спробуйте подивитися на супермаркет без продуктів – і ви побачите сумовитий сарай. Потім спробуйте подивитися так само, тільки з продуктами, – в ньому відразу з'явиться якийсь зміст», – говорить Олексій Сай.

Отримавши у 2001 році освіту в Національній

академії образотворчого мистецтва і архітектури у майстерні станкової графіки професора Миколи Компанця, Сай досить швидко увійшов у сферу актуального мистецтва. Ось тільки пішов він незвичайним шляхом – обрав для роботи найневідповіднішу програму, призначену скоріше для лічби грошей, а не для малювання. Зробити в ній ескіз досить складно – неможливо вловити цілісну картину. По суті,

образ остаточно народжується тільки в момент друку зображення.

Принти Сая мають якості справжнього витвору мистецтва – їх хочеться і треба розглядати. При наближенні те, що здавалося, наприклад, чітко побудованим пейзажем, поблизу розпадається на дрібні деталі – літери, цифри, елементи діаграм і графіків, на все це інформаційне сміття, яке нами не помічене, але стало

обов'язковою складовою життя у вигляді квитанцій, платіжок або банківських звітів. Сам прийом, за допомогою якого будується зображення, не позбавлений машинної природи – принцип «оптичного змішування» покладено в основу друку струменевих принтерів.

Excel-арт попереджає нас про неминуче майбутнє, яке, можливо, буде не таким позитивним, як «смайлики» на роботах Олексія Сая.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Отримувач платежу:
ДП «Газетно-журнальне видавництво»
р/р 37128003000584 в УДК м. Києва
МФО 820019, Код 16482679

П.І.Б. _____
Адреса доставки: індекс _____ м. _____
вул. _____ буд. № _____ кв. _____
домофон _____ тел. _____

Передплата на газету «Культура і життя»
на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 12,00 грн)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Сума, грн

КАСИР

Платник (підпис) _____

КВИТАНЦІЯ

Отримувач платежу:
ДП «Газетно-журнальне видавництво»
р/р 37128003000584 в УДК м. Києва
МФО 820019, Код 16482679

П.І.Б. _____
Адреса доставки: індекс _____ м. _____
вул. _____ буд. № _____ кв. _____
домофон _____ тел. _____

Передплата на газету «Культура і життя»
на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 12,00 грн)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Сума, грн

КАСИР

Платник (підпис) _____

Для того, щоб передплатити газету «Культура і життя», необхідно:

- заповнити квитанцію;
- сплатити в будь-якому банку;
- надіслати копію оплаченої квитанції
 - поштою: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; – факсом: (044) 498-2363, 498-2364;
 - електронною поштою: sydorenko.iryana@gmail.com.

Щодо передплати звертатися до Ірини Сидоренко. Тел./факс: (044) 498-2364

ТРИДЕННА ЖУРНАЛІСТСЬКА ПОДОРОЖ

35 журналістів із Києва, Донецька, Львова, Полтави та Херсона стали учасниками шостого Фестивалю туристичної журналістики України, перша частина якого завершилася на Херсонщині. Представники всеукраїнських та регіональних засобів масової інформації мали змогу побачити різноманітний спектр послуг, які пропонують сьгодні туристичні підприємства Київщини. За три дні українські журналісти встигли відвідати курортний Скадовськ та ознайомитися з його інфраструктурою, побувати в місті Гола Пристань та здійснити екскурсію на острів Джарилгач. Під час фестивалю було презентовано новий екскурсійний маршрут «Маяки Херсонщини», яких в області сьогодні

налічується близько 30. Всі вони відтепер об'єднані єдиним туристичним маршрутом, у якому крім того, можна побачити море, плавні Дніпра, справжню пустелю й унікальні заповідники – Асканію-Нову та Чорноморський.

Учасники фестивалю ознайомилися з новим проектом «Зелені хутори Таврії». У його реалізації беруть участь підприємці, які популяризують місцеві традиції та ремесла регіону. На величезній площі у майже 100 гектарів з'явилися автентичні українські садиби, а також мисливський та рибальський хутори, справжня кузня та парк розваг.

Фінальною подією фестивалю став сплав на катамаранах річкою Рось.

Яна ЛЕВИЦЬКА

Рецепт від Теодозії Зарівни

ГРИБИ З КВАСОЛЕЮ

Беремо варену моркву, гриби та квасолю у рівних пропорціях. Моркву ріжемо кубиками, гриби – кружальцями, змішуємо з квасолею і підсмажуємо на олії з вершковим маслом (1:1) та порізаними на півкружальця двома великими цибулинами. Коли цибуля зм'якне, додаємо кілька ложок сметани та сіль до смаку. Ще пару хвилин тримаємо на малому вогні – і страва готова. Смакує і в охолодженому вигляді.

Газета «Культура і життя»

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Видавець: Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України

Директор Олесь Білаш
Головний редактор Віктор Пасак

Склад Видавничої ради

Олесь Білаш – директор видавництва, **Олена Чередниченко** – завсектором преси МК, **Олена Воронько** – заввідділом театрів МК, **Лідія Карпенко** – заввідділом охорони пам'яток МК, **Михайло Швед** – заввідділом музичного мистецтва та цирку МК, **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика», **Наталія Потушняк** – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ», **Алла Підлужна** – головний редактор журналу «Український театр», **Марія Хрущак** – головний редактор журналу «Українська культура».

Орест Когут – головний редактор видавництва. Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 1026 від 26.10.1994 р.
Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Телефон, факс: (044) 498-2363
e-mail: nvu.kultura@gmail.com http://www.uaculture.info

Друк: ПрАТ «Сьогодні Мультимедіа», м. Київ, вул. Борщагівська, 152-Б
Редакція залишає за собою право на редагування

отриманих матеріалів без узгодження з автором. Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією редакції. Матеріали, опубліковані в газеті «Культура і життя», є інтелектуальною власністю редакції і не можуть бути відтворені у будь-якій формі без письмового дозволу видавця. При використанні публікацій посилання обов'язкове.

Наклад 2000
© «Культура і життя»

Ціна договірної